

БІОФІЗИЧНІ ОСНОВИ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЕМП НА МЕТАБОЛІЧНІ ПРОЦЕСИ У НАСІННІ

Чорна М.О., к.т.н., доцент; Кобижський А.В., магістрант
(ДБТУ, м. Харків, Україна)

The regularities of changes in the quality parameters of the seed quality of vegetable crops depending on the parameters of the technological regimes of the pre-sowing EMF irradiation were investigated.

Високі світові ціни на енергію і зростаючий попит харчової, кормової та енергетичної промисловості визначають високі ціни на сільськогосподарські продукти. Агротехнологічні фактори суттєво впливають на урожайність. Варто враховувати всі складові технології вирощування культури.

У товаровиробників України найефективнішим важелем інтенсифікації агровиробництва залишається сорт, а також зростає і значення якості насіння, яке визначає значною мірою рівень урожайності та якість продукції.

Істотно поліпшити якість насіння можна за допомогою інформаційного впливу електромагнітного поля (ЕМП) низької інтенсивності. Аналіз експериментальних і теоретичних досліджень, щодо впливу електромагнітних полів на фізико-хімічні процеси в біологічних об'єктах, показав, що найбільший вплив на процеси в біологічних об'єктах слід очікувати від інформаційних ЕМП міліметрового діапазону з певними біотропними параметрами. Для того щоб визначити параметри ЕМП, необхідно провести біофізичний аналіз інформаційного впливу електромагнітного поля на біологічний об'єкт.

Позитивна дія ЕМП як стимулятора життєздатності насіння є одночасно згубною дією на збудників захворювань насіння і рослин. Це засновано на різній чутливості рослин і супутніх їм мікроорганізмів до цих видів випромінювань. Ефект взаємодії ЕМП з біологічної середовищем залежить від поглиненої за певний час енергії поля, тобто від дози опромінення.

Процес впливу ЕМП на біологічний об'єкт є інформаційним, оскільки для здійснення ланцюгової реакції в клітці інтенсивність зовнішнього ЕМП особливої ролі не грає; важливо, в основному, його зміст (частота, модуляція, поляризація тощо).

В рослинах, сформованих з насіння, опромінених у стимулюючих дозах, відбуваються зміни морфологічних і біохімічних показників. Пов'язана з цим інтенсифікація обмінних процесів на ранніх етапах онтогенезу сприяє збільшенню накопичення фітомаси, підвищення продуктивності фотосинтезу, зміни водного режиму і співвідношенню маси надземних і підземних органів. В результаті в зерні рослин накопичується більше протеїну, змінюється його якісний склад, підвищується врожайність рослин, підвищується олійність схожість насіння підвищується на 5...10%, ураження хворобами знижується на 20...30, врожайність підвищується на 15...20%.